

Sygn. akt I Ca 399/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Adam Simoni (spr.)
Sędziowie:	SSO Wojciech Misiuda SSO Barbara Chłędowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Edyta Rak

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z wniosku J. R.

z udziałem J. K., S. S., B. G. i M. R.

o stwierdzenie nabycia spadku po A. R. i K. R.

na skutek apelacji uczestniczki S. S.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 27 lutego 2013 r. sygn. akt I Ns 2269/12

I. sprostować oczywistą omyłkę pisarską zawartą w komparycji zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że po imieniu (...) w miejsce błędnie wpisanego nazwiska (...) wpisać prawidłowo brzmiące (...),

II. zmienić pkt II zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego w ten sposób, że stwierdzić, iż wchodzące

w skład spadku po K. R. gospodarstwo rolne dziedziczą syn J. R. syn A. K. w 3/6 części, wnuczka J. K. córka W. i H. w 1/6 części, wnuczka S. S. córka W.

i H. w 1/6 części, wnuczka B. G. córka W. i H.

w 1/6 części,

III. orzeka, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ca 399/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2013r. sygn. akt I Ns 2269/12 Sąd Rejonowy w Rzeszowie:

I. stwierdził, że spadek po A. R. s. M. i H., zmarłym w dniu 15.08.1975r. w R., ostatnio stale zamieszkałym w Ś.(...), na podstawie ustawy nabyli:

- żona K. R., c. W. i H. w 1/3 części;

- córka H. B., c. A. i K., w 1/3 części;

- syn J. R., s. A. i K., w 1/3 części,

w tym również wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne;

II. stwierdził, że spadek po K. R., c. W. i H., zmarłej w dniu 16.06.1990r. w Ś., ostatnio stale zamieszkałej w Ś.(...), na podstawie ustawy nabyli:

- syn J. R., s. A. i K., w 3/6 części;

- wnuczka J. K., c. W. i H., w 1/6 części;

- wnuczka S. S., c. W. i H., w 1/6 części;

- wnuczka B. G., c. W. i H., w 1/6 części;

z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne na podstawie ustawy nabyli:

- syn J. R., s. A. i K., w 2/4 części;

- wnuczka J. K., c. W. i H., w 1/4 części;

- wnuczka B. G., c. W. i H., w 1/4 części;

III. orzekł, iż każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił i przyjął, że spadkodawca A. R. zmarł w dniu

15 sierpnia 1975 r. w R.. Ostatnio stale przed śmiercią zamieszkiwał w Ś..

W chwili śmierci A. R. pozostawał w związku małżeńskim z K. R.. Był raz żonaty.

Spadkodawczyni K. R. zmarła w dniu 16 czerwca 1990 r. w Ś., gdzie ostatnio stale przed śmiercią zamieszkiwała.

W chwili śmierci była wdową. Związek małżeński zawierała jeden raz z A. R..

Z małżeństwa K. R. i A. R. mieli troje dzieci: H. B., J. R. oraz Z. R..

H. B. zmarła dnia 14 marca 1983r. w G. pozostawiając po sobie dzieci: J. K., S. S. i B. G..

Z. R. zmarła przed rodzicami jako bezdzietna panna.

Spadkodawcy nie mieli innych dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych. Nikt ze spadkobierców nie składał oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Jest to pierwsze postępowanie spadkowe po zmarłych.

Spadkodawcy nie sporządzili testamentu.

Okoliczność powyższą Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o dowody: skrócony odpis aktu zgonu A. R. k. 3, K. R. k.4, zapewnienie spadkowe wnioskodawcy J. R. k 21-22.

W skład spadku po zmarłych A. R. i K. R. wchodzi gospodarstwo rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha położone Ś..

W dacie śmierci A. R. w gospodarstwie rolnym przy produkcji rolnej pracowała jego żona K. R. oraz dzieci H. B. i J. R..

W chwili śmierci K. R. w gospodarstwie rolnym przy produkcji rolnej pracował J. R. i B. G., z tym, że B. G. pracowała na własnym gospodarstwie.

J. R. ukończył kurs uprawniający do prowadzenia gospodarstwa rolnego potwierdzony świadectwem wydanym 9 października 1980r.

J. K. ukończyła kurs uprawniający do prowadzenia gospodarstwa rolnego potwierdzony świadectwem wydanym 1 kwietnia 1977r. przez Urząd Wojewódzki (...)w R..

S. S. w chwili śmierci K. R. nie pracowała w żadnym gospodarstwie rolnym.

Powyższe okoliczności Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o dowody: zeznania wnioskodawcy J. R. k. 22 i 23, zeznania uczestników: J. K. k.22, B. G. k. 22-23, S. S. k. 23, świadectwo wykwalifikowanego rolnika J. R. k. 20, świadectwo wykwalifikowanego rolnika J. K. k. 26.

Oceniając materiał dowodowy Sąd Rejonowy dał wiarę odpisom skróconym aktu zgonu jako sporządzonym w przepisanej formie przez organ uprawniony w zakresie jego kompetencji.

Sąd dał wiarę zapewnieniu spadkowemu złożonemu przez wnioskodawcę J. R. jako spójnemu i rzeczowemu oraz znajdującemu potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Jako w pełni wiarygodne Sąd ocenił zeznania wnioskodawcy J. R. oraz uczestniczek J. K. i B. G., które w sposób tożsamy opisały, kto

i w jakiej dacie pracował w gospodarstwie rolnym oraz jakie posiadały kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa. Ich zeznania są spójne, logiczne i rzeczowe oraz zgodnie z przedłożonymi do akt kserokopiami świadectw potwierdzającymi kwalifikacje rolnicze.

Sąd za wiarygodne w części uznał również zeznania uczestniczki S. S.. Jedyne ta część zeznań uczestniczki w której wskazała, iż ukończyła kurs rolniczy ogrodnika warzywnika nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, albowiem na powyższą okoliczność pomimo zakreślonego jej terminu uczestniczka nie przedłożyła powyższego dowodu z dokumentu.

Po poczynieniu takich ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy wdrożył postępowanie po spadkodawcach A. R. i K. R. na podstawie ustawowego porządku dziedziczenia w oparciu o art. 926 § 1 kc i art. 931 § 1 kc.

Badając przesłanki do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego, zastosował Sąd przepisy art. 1058 i n. kc, które obowiązywały w dacie otwarcia spadku po obu spadkodawcach.

Przyjął Sąd Rejonowy w oparciu o ustalony przez siebie stan faktyczny, że kwalifikacje takie do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego po spadkodawcy A. R. posiadali jego żona K. R. i dzieci H. B. i J. R., natomiast w odniesieniu do uprawnień spadkobierców w zakresie dziedziczenia gospodarstwa rolnego jakie pozostało po spadkodawczyni K. R. przyjął Sąd Rejonowy, że uprawnienia te miał syn J. R., posiadając kwalifikacje praktyczne i teoretyczne do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego, jak również wnuczki spadkodawczyni J. K. i B. G..

W odniesieniu do wnuczki spadkodawczyni S. S. przyjął Sąd Rejonowy, że wymieniona kwalifikacji do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego po K. R. nie wykazała. Nie pracowała ona bowiem w dacie otwarcia spadku w gospodarstwie rolnym jak również nie wykazała, że ma teoretyczne kwalifikacje do dziedziczenia gospodarstwa

rolnego, albowiem nie przedstawiła świadectwa ukończenia kursu rolniczego w zakresie ogrodnika-warzywnika, pomimo składanych przed Sądem I instancji zapewnień, że takie świadectwo posiada.

Wnosząc apelację od powyższego postanowienia w części dotyczącej dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego po spadkodawczyni K. R., zarzuciła uczestniczka, że Sąd poczynił błędne ustalenia faktyczne poprzez przyjęcie, że S. S. nie ma uprawnień do dziedziczenia spadkowego gospodarstwa rolnego w sytuacji gdy okoliczność tą wykazała przed Sądem I instancji.

W apelacji uczestniczka domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia w części obejmującej gospodarstwo rolne wchodzące w skład spadku po K. R. poprzez stwierdzenie, że dziedziczy wchodzące w skład spadku gospodarstwo.

W apelacji został złożony wniosek o przeprowadzenie dowodu ze świadectwa nr (...) wydanego przez Państwową Komisję Egzaminacyjną dla ustalenia, że w dniu 17 grudnia 1988r. apelująca uzyskała wykwalifikowany tytuł ogrodnika-warzywnika.

Apelująca przytoczyła, że nie była w możności przedłożyć tego dowodu w postępowaniu przed Sądem I instancji, albowiem świadectwo to odnalazła dopiero po wydaniu orzeczenia przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 368 § 1 pkt 4 kpc w apelacji może zostać zawarty wniosek o powołanie w razie potrzeby nowych faktów i dowodów poprzez wykazanie, że powołanie ich przed Sądem I instancji nie było możliwe, albo że potrzeba powołania się na nie wynikła później.

Jest poza sporem, że uczestniczka S. S. w chwili otwarcia spadku po K. R. posiadała kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego skoro uzyskała tytuł kwalifikacyjny w zawodach rolniczych. W postępowaniu apelacyjnym uczestniczka S. S. przekonywująco wywiodła, że świadectwo uzyskania kursów rolniczych odnalazła dopiero po wydaniu postanowienia przez Sąd I instancji, co usprawiedliwia powołanie się na ten dowód dopiero przed Sądem odwoławczym.

Wbrew wywodom apelacji Sąd I instancji nie popełnił jakiegokolwiek błędu w ustaleniach faktycznych, stanowiących podstawę do wydania zaskarżonego orzeczenia.

W dacie orzekania dysponował bowiem materiałem dowodowym, który został w sposób należyście oceniony w ramach uprawnień wynikających z treści art. 233 § 1 kpc.

Zaskarżone postanowienie podlegało jednakże zmianie na podstawie art. 386 § 1 kpc, albowiem z przeprowadzonego przez Sąd odwoławczy dowodu ze świadectwa kwalifikacyjnego nr(...)wynikają uprawnienia apelującej do dziedziczenia gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 1059 kc w brzmieniu obowiązującym w dniu 16 czerwca 1990r., tj w dacie śmierci spadkodawczyni. Skoro apelująca spełniła występującą w tym przepisie przesłankę posiadania kwalifikacji teoretycznych warunkującą dziedziczenie gospodarstwa rolnego, zatem zaskarżone postanowienie należało zmienić stosownie do postulatu zawartego w apelacji.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelującego uzasadnia treść art. 520 § 1 kpc.

Z uwagi na to że w sentencji zaskarżonego postanowienia błędnie wpisano nazwisko spadkodawczyni, zatem omyłka ta podlegała sprostowaniu w trybie art. 350 § 1 kpc w sposób wskazany w pkt I postanowienia.